

Raport Anual 2025





Layout: Reya Ban

CUPRINS



CUPRINS	3
ECHIPA	4
1 INTRODUCERE	5
2 CAMPANIA GAZE FOSILE	6
3 CAMPANIA MINERIT ȘI TERMOCENTRALE	8
4 CAMPANIA DE TRANZIȚIE ENERGETICĂ	10
5 CAMPANIA TRANZIȚIE JUSTĂ	12
6 APĂRAREA MEDIULUI ȘI A LIBERTĂȚILOR CIVICE	15
Problema Hidrocentralelor în Aree Protejate	15
Dreptul la un mediu sănătos	17
Libertăți civice	18
7 ALĂTURI DE COMUNITĂȚI LOCALE ÎN LUPTA PENTRU UN MEDIU SĂNĂTOS	19
BUGETUL ANUAL	21

ECHIPA

IOANA CIUTĂ

**Președinta Bankwatch România și Strategic Area Leader
"Combustibili fosili" în CEE Bankwatch Network**

VLAD POPESCU

Director Bankwatch România și Manager de proiect

ELIZA BARNEA

Coordonatoarea campaniei de Tranziție Justă

LAURA NAZARE

Coordonatoarea campaniei de Tranziție Energetică

RALUCA PETCU

Coordonatoarea campaniei de Gaze Fosile

**TEOFIL LATA &
ROBERT PASKUJ**

Coordonatorii campaniei de Minerit și Termoficare

DIANA DRAGOMIR

Coordonatoare Comunicare

ANDREEA (REYA) BAN

Coordonatoare Comunicare Online

GABRIELA STĂTESCU

Coordonatoare Administrativ-Financiar



INTRODUCERE

Anul 2025 a fost unul marcat de multiple crize, precum și de intensificarea discursului împotriva Pactului Verde European. Atacurile la adresa ONG-urilor de mediu au devenit și ele mai acute. Într-un context politic turbulent, investițiile energetice nocive pe termen lung au fost profund politizate și folosite ca vârf de lance în timpul campaniei electorale prelungite. Apele României, una dintre cele mai importante și fragile resurse naturale și strategice naționale, au continuat să fie atacate prin proiecte hidroenergetice fără viitor - atât ca randament energetic, cât și financiar. Multe dintre eforturile legale ale Bankwatch România și ale altor ONG-uri de mediu au fost atacate de persoane publice aflate la vârful sistemului politic din România. Toate aceste aspecte arată clar o deteriorarea agresivă a democrației din România.

Aceste crize s-au dovedit a fi un mediu propice propagării dezinformării și inflamării discursurilor populiste anti-tranziție energetică. În numele „suveranității energetice”, România a ajuns să-și adâncească și mai multe dependența de combustibilii fosili, ignorând prețul ridicat pe care îl vor suporta în viitor tot oamenii cei mai vulnerabili. În 2025 am continuat să informăm publicul despre pericolele ascunde ale investițiilor în gaz prin intermediul campaniei Gazul Arde, care a ajuns la peste 300.000 de oameni. Am lucrat alături de creatori de conținut și experți pentru a lupta împotriva dezinformării și a vorbi despre efectele devastatoare ale combustibililor fosili asupra sănătății publice, asupra economiei și a mediului.

În timpul ce traversam una dintre cele mai turbulente perioade socio-economice din istoria recentă a României, Bankwatch România a dorit să-și concentreze eforturile și expertiza fiind alături de comunități care se confruntă din plin cu rezultatele neaplicării politicilor de mediu din partea autorităților. Astfel, am fost alături de comunitățile din întreaga țară, precum, Craiova, Peștișani și Petroșani. Lucrul alături de acestea ne-a arătat încă o dată că deși problemele legate de dreptul la mediu și tranziția energetică sunt probleme structurale, atunci când acestea sunt nestresate complet sau la timp de către autorități, impactul este unul personal, resimțit de fiecare cetățean - de la fluctuațiile facturilor la electricitate, la poluare sau secetă.

Unul dintre cele mai frumoase activități desfășurate în 2025 a fost organizarea mini-festivalului #TrecemPeVerde, alături de Asociația BeTeen și alte șase ONG-uri locale și naționale. Timp de o zi, evenimentul a adus la Aventura Parc Drăguțești împreună tineri, comunități și idei noi pentru construirea unui viitor mai echitabil și curat pentru comunitățile din Gorj. Printre activitățile organizate în cadrul mini-festivalului s-au numărat Green Bike Race, proiecția documentarului „[Viața Dincolo de Cărbune](#)”, treasure hunt organizat de Scout Society, Fresca Climatică Quiz organizat de Climatosfera, precum și alte activități ateliere participative organizate de Scout Society, Între Vecini, Edulifelong sau Cercetașii României.

Deși a venit cu multe provocări, anul 2025 a adus și multe satisfacții și oportunități pentru Bankwatch România. La fel ca în ultimii 13 ani, Bankwatch România a fost și în 2025 alături de fiecare comunitate care luptă pentru dreptul la un mediu curat și sănătos, iar acest lucru ne-a arătat clar încă o dată că doar împreună putem să protejăm cea mai importantă resursă pe care o avem - mediul înconjurător.

CAMPANIA GAZE FOSILE



Gazul este combustibilul fosil pentru care se fac eforturi majore de extindere a infrastructurii și consumului în România, cu toate că această dezvoltare este în contradicție cu țintele climatice și stabilitatea pieței de energie. Prin această campanie ne propunem să limităm extinderea noilor infrastructuri de gaze fosile și să contribuim la reducerea consumului de gaz prin înlocuirea lui cu surse curate de energie.

În 2025 am demarat [o campanie](#) online de informare pentru a arăta adevăratul impact al gazului fosil. „Gazul arde” este inițiativa noastră prin care am făcut cunoscute impactul climatic, efectele asupra sănătății și asupra pieței de energie ale gazului fosil. Acesta are emisii semnificative de gaze cu efect de seră, mai ales dacă luăm în considerare emisiile fugitive de metan din întreaga infrastructură. Totodată, arderea gazului emite poluanți care pot afecta sănătatea, fie că vorbim de marile centrale pe gaze, de boilerele individuale sau aragaze. Iar în al treilea rând, gazul nu este ieftin. Prețul gazului depinde de fluctuațiile de pe piețele internaționale și situația geopolitică. Chiar dacă România își acoperă deja 80% din consum din producția internă, [prețul gazului nu este semnificativ mai mic](#) față de economiile din regiune, cu o dependență mai are de importuri. Pentru a răspândi aceste mesaje, am creat o serie de [reel-uri scurte](#) și am lucrat cu mai mulți creatori de conținut.

Mesajul nostru a ajuns la peste 300.000 de oameni. Însă lupta informatică e abia la început. Narativul principal este în continuare că gazul ne salvează economia și că este de neînlocuit. Prin Asociația Bankwatch România – Filiala Cluj, am decis să începem un proces în instanță pe tema conductei Tuzla-Podișor, care leagă exploatarea gazelor din perimetrul Neptun Deep de sistemul de transport al gazului. Această conductă permite de fapt utilizarea gazelor din Marea Neagră, [ale căror emisii de gaze cu efect de seră](#) pun în pericol traiectoria climatică a României.

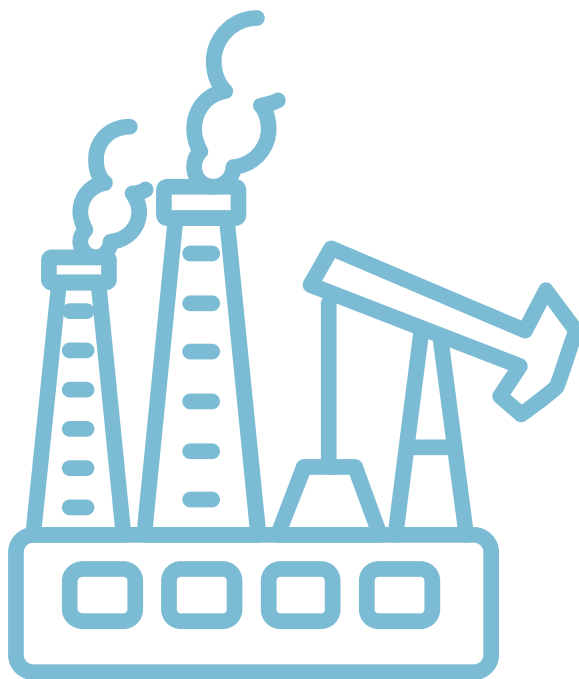
În urma unei analize realizate în 2024, am constatat că gazoductul fusese construit fără o autorizație de construire valabilă. Totodată, acordul de mediu pe care se bazează actele de construcție au fost emise fără o analiză completă a impactului climatic și a impactului transfrontalier. Din aceste motive am decis [să atacăm în instanță](#) aceste acte și să cerem anularea lor. Din păcate, [prima instanță a decis](#) că procesul a fost depus prea târziu, așa că nu a ajuns de fapt să analizeze faptele de nelegalitate invocate de noi. Nu ne lăsăm bătuti. Vom continua procesul și în 2026 cu un recurs la ICCJ.

Sunt și alte state membre UE care împing extinderea infrastructurii de gaze fosile. Ungaria pregătește extinderea unui proiect de fracturare hidrofractură la 30 de km de granița cu România. Avizarea proiectului a avut loc fără informarea autorităților române asupra impactului de mediu, așa cum cere convenția Espoo.

Alături de colegii noștri maghiari, am sesizat Ministerele responsabile cu protecția mediului ale ambelor țări că trebuie să realizeze consultarea transfrontalieră. După primirea solicitării noastre, Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor din România [a solicitat autorităților maghiare](#) informații despre proiect. Astfel a fost [demarată procedura transfrontalieră](#) prin care persoanele afectate pot fi consultate.

Tot acest proces a durat aproape un an. Am trimis alături de mai multe organizații de mediu [observații la proiect](#) cu privire la pericolul seismic pe care îl creează, potențialul impact de contaminare a acviferelor subterane comune și impactul climatic. În răspunsul la observațiile noastre și ale Ministerului din România, autoritățile maghiare au negat orice impact de mediu negativ asupra teritoriilor române, dar și la nivel local, și au decis emiterea acordului de mediu. Colegii noștri din Ungaria vor contesta proiectul pe căi legale.

Am continuat să monitorizăm Fondul pentru Modernizare, o sursă de finanțare prin care România poate accesa peste 15 miliarde de euro pentru dezvoltarea sistemului energetic până în 2030. Anul 2025 a fost primul în care [România nu a mai primit bani pentru combustibili fosili](#), deși a depus proiecte de conducte de transport al gazului fosil. Totuși, România este până în prezent cel mai mare finanțator de gaze fosile dintre toate statele member beneficiare. Conform [unei analize CEE Bankwatch Network](#) la care am contribuit, care se uită la cele mai mari 5 țări beneficiare, România a primit aproape 900 de milioane de euro pentru proiecte de gaze fosile până la finalul anului 2024. Pentru a discuta despre nevoia de reducere a finanțării pentru gaz fosil, mai ales din perspectiva impactului climatic al acestor proiecte, am avut întâlniri la Comisia Europeană și am participat la întâlnirea anuală organizată de Comitetul de Investiții al Fondului cu societatea civilă europeană.



CAMPANIA MINERIT ȘI TERMOCENTRALE

România a stabilit termenul de închidere al centralelor pe cărbune în 2030, cu ecologizarea carierelor miniere până în 2032. Însă în practică, teama unui șoc social în regiunile încă dependente de această industrie care nu reușește să accelereze proiectele de energie curată a determinat autoritățile să amâne închiderea unor unități de producție și mine, în timp ce populația este tot mai afectată de poluare.

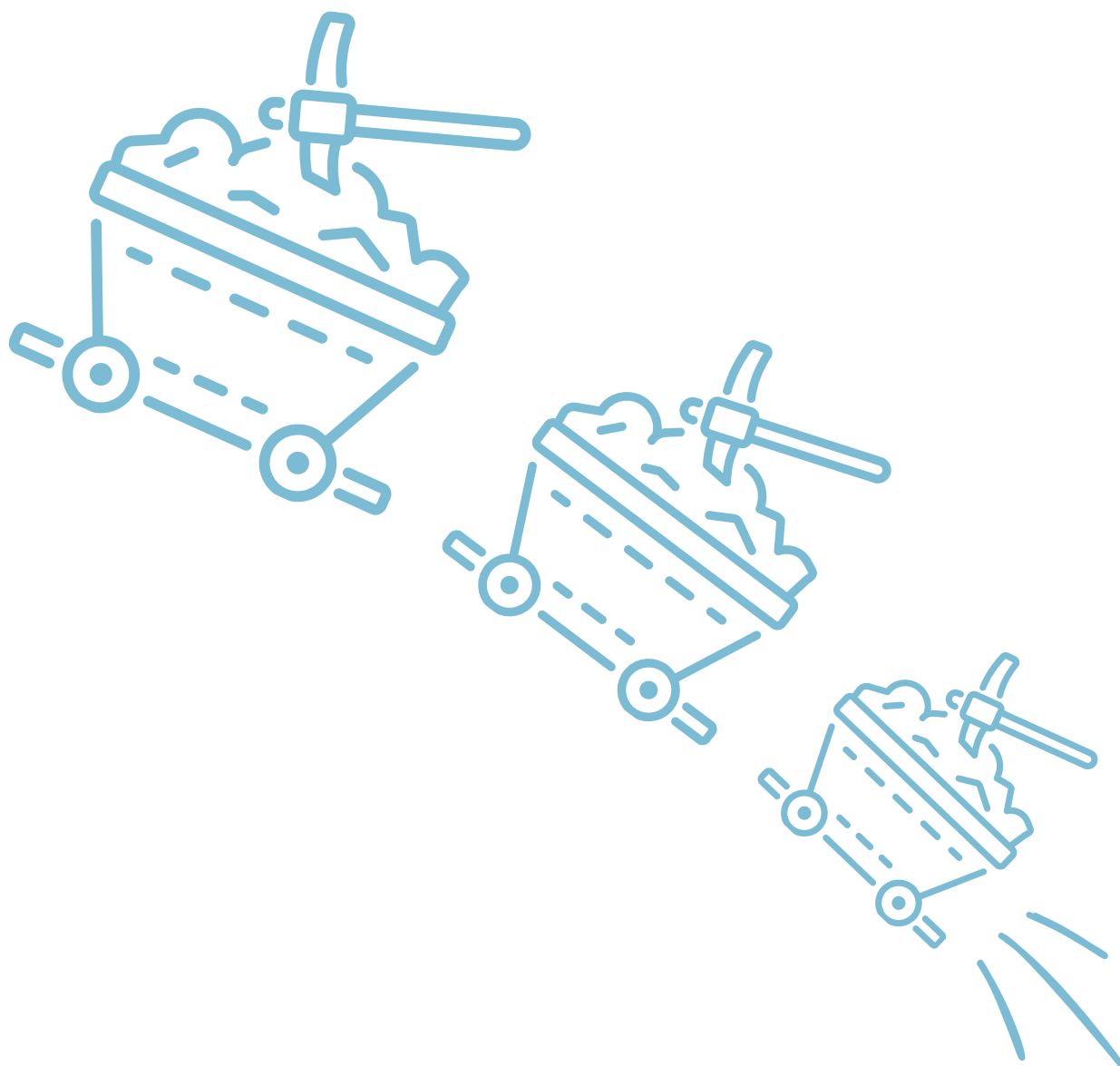
În 2025 am monitorizat procesul de închidere la unităților pe cărbune, care a înregistrat întârzieri semnificative. România a cerut Comisiei Europene amânarea închiderii unor unități pe cărbune, care în practică s-a tradus prin amânarea cu jumătate de an a închiderii a 710 MW față de planul inițial din PNRR. Totodată, statul român a cerut regenocierea planului de restructurare al Complexului Energetic Oltenia și majorarea ajutorului de stat cu 200 milioane de euro și extinderea cu trei ani.

Am participat la consultările publice inițiate de Ministerului Energiei pentru modificarea legii decarbonizării, unde am încercat să clarificăm etapele de închidere a unităților. Conform unui răspuns al ministerului, până în august 2026 se vor închide un grup la Rovinari și unul la Turceni (660 MW), însă nu este clar ce unități mai sunt luate în considerare pentru a atinge ținta de 710 MW. Totodată, Ministerul nu a comunicat un calendar concret pentru închiderea tuturor unităților pe cărbune. În același răspuns, menționează două grupuri la Rovinari (660 MW) și unul la Turceni (330 MW) până în 2030, în timp ce, la dezbaterile publice au fost menționate și Râmnicu Vâlcea, Iași și Paroșeni, fără să mai fie comunicate ulterior.

Poluarea de la CET II Craiova a atins cote alarmante în 2025. Centrala este atât de veche și neîntreținută încât scoate cenușă aproape constant. Am sprijinit locuitorii cartierului Bariera Vâlcii pentru a depune sesizări și pentru a afla cum planifică autoritățile să intervină pentru remedierea situației și înlocuirea centralei. Din păcate poluarea este în continuare ignorată și de către ministerele responsabile și de autoritățile locale pentru protecția mediului. Ministerul Energiei nu a stabilit o data pentru închidere, deși este responsabil direct de această centrală. În afară de amenziile Gărzii de Mediu, situația nu se schimbă.

Am decis sa depunem o petiție în Parlamentul European și să ne întâlnim cu Directoratul de Protecție a Mediului din cadrul Comisiei Europene pentru a le explica problema. Comisia are deja un infringement deschis pentru monitorizarea calității aerului din Craiova și ne transmite că subiectele ridicate de noi trebuie rezolvate de autoritățile și tribunalele naționale.

Pe de altă parte, în Valea Jiului se lucrează la închiderea minelor de huiă. CEVJ a angajat oameni pentru a susține exploatarea și a pornit centrala Paroșeni pentru a arde cărbunele exploatat. Totuși este neclar cum au fost finanțate aceste activități și dacă se încadrează în regulile ajutorului de stat pentru închidere. Am încercat să obținem de la Ministerul Energiei date despre costurile defalcate, însă răspunsul a fost unul limitat. Netransparența din jurul acestei activități finanțată din fonduri publice ridică semne de întrebare în legătură cu respectarea termenelor încheiate cu Comisia Europeană dar și legalitatea cheluielilor.



CAMPANIA DE TRANZIȚIE ENERGETICĂ

În 2025 am continuat să susținem o tranziție energetică justă și bine ancorată în realitățile sociale, punând accent pe dialogul dintre autorități, comunități și experți. Activitatea noastră a vizat în special o mai bună înțelegere a fenomenului de sărăcie energetică la nivel local și facilitarea unor procese participative care să contribuie la conturarea unor soluții relevante pentru comunități.

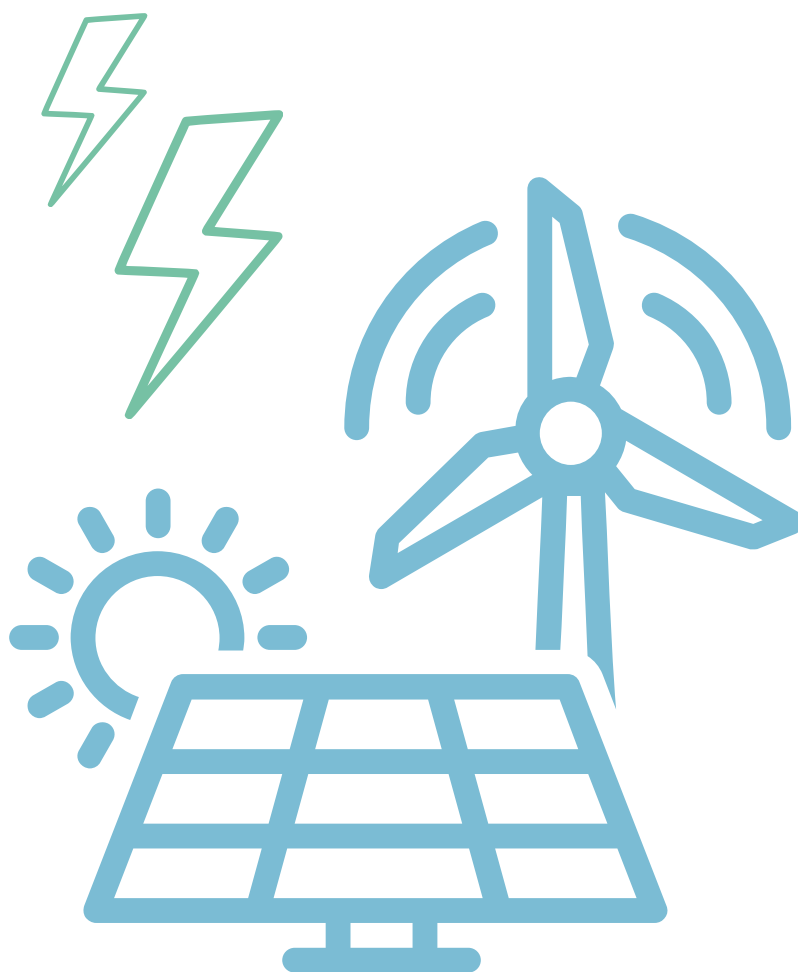
În acest sens, am elaborat și lansat un [whitepaper](#) dedicat sărăciei energetice în județul Gorj, care analizează fenomenul pornind de la date concrete despre condițiile de locuire și sursele de încălzire utilizate la nivel local. Documentul evidențiază principalele vulnerabilități ale comunităților și propune direcții de acțiune pentru autoritățile locale, cu accent pe politici publice mai bine corelate, investiții țintite și utilizarea eficientă a fondurilor europene. Lansarea a avut loc în cadrul unui webinar care a reunit reprezentanți ai administrației publice locale, ai agențiilor de dezvoltare regională, organizații neguvernamentale și alte persoane interesate. Discuțiile au depășit prezentarea analizei și s-au concentrat pe provocările concrete din teritoriu, precum și pe prioritățile și opțiunile de acțiune disponibile la nivel local.

Am continuat implicarea directă a cetățenilor prin organizarea unui forum cetățenesc în Petroșani, gândit ca un spațiu de dialog deschis și structurat. Participanții au discutat despre ce înseamnă sărăcia energetică în viața de zi cu zi, cum se manifestă și care sunt efectele ei la nivel individual și comunitar. Discuțiile au acoperit atât soluții imediate, precum forme de sprijin financiar, cât și direcții pe termen lung, precum investițiile verzi, reabilitarea termică a clădirilor sau dezvoltarea comunităților energetice. În același timp, au fost aduse în discuție experiențele concrete ale oamenilor în raport cu politicile și mecanismele existente, dar și idei despre cum ar putea fi acestea mai accesibile și mai bine adaptate nevoilor reale. Forumul a oferit astfel o perspectivă mai nuanțată asupra provocărilor din comunitate și a potențialelor soluții.

Am contribuit activ la dezbateri publice și evenimente tematice dedicate relației dintre politicile energetice și dimensiunea socială a tranziției. Intervențiile noastre au vizat în special legătura dintre securitatea energetică, accesibilitate și riscul de sărăcie energetică, precum și nevoia de a integra mai bine considerentele sociale în politicile energetice. În același timp, am subliniat importanța corelării măsurilor de sprijin cu tipurile diferite de vulnerabilitate și a unei abordări coordonate între domeniile social, energetic și climatic.

Programarea și elaborarea Planului Național Social pentru Climă au reprezentat un element central în activitatea noastră din acest an. În acest context, am organizat o masă rotundă cu reprezentanți ai ministerelor implicate și alte instituții și actori relevanți, în cadrul căreia am prezentat un raport privind colectarea și utilizarea datelor pentru o identificare mai cuprinzătoare a sărăciei energetice și în transport în România. Discuțiile au fost orientate spre identificarea unor direcții comune pentru dezvoltarea unei metodologii integrate, care să fie atât aplicabilă în cadrul planului, cât și utilă pentru fundamentarea politicilor publice pe termen lung.

Prin aceste activități, am continuat să susținem un mod de lucru bazat pe dialog, date și înțelegerea realităților din teren. Implicarea comunităților și colaborarea cu instituțiile rămân esențiale pentru a construi politici care răspund nevoilor reale și pentru a face ca tranziția energetică să fie una sustenabilă și echilibrată din punct de vedere social.



CAMPANIA TRANZIȚIE JUSTĂ

2025 a fost un an de consolidare strategică pentru activitatea noastră privind Tranziția Justă. Activând într-un mediu politic dificil, marcat de criza electorală, instabilitate guvernamentală și presiuni crescânde asupra societății civile, ne-am continuat activitatea la nivel european, național și local pentru a avansa tranziția justă în regiunile miniere aflate în proces de decarbonare.

La nivel european, am continuat colaborarea cu CEE Bankwatch Network pentru a avansa implementarea tranziției juste prin advocacy și evidențierea blocajelor, dar și a bunelor practici în implementare. Am contribuit, de asemenea, la discuțiile incipiente privind tranziția justă în cadrul viitorului buget european.

La nivel național, am continuat participarea activă în Comitetul de Monitorizare al Programului de Tranziție Justă, analizând documentația și propunând ajustări pentru ca apelurile de finanțare să răspundă realităților din teren. Pentru a sprijini municipalitățile în accesarea finanțărilor destinate ecologizării și reconversiei siturilor industriale, am colaborat cu MKBT la un [raport care prezintă bune practici în domeniul reabilitării siturilor miniere](#), organizând totodată un atelier pentru actorii locali, cu participarea unor reprezentanți din Republica Cehă și din Reșița, județul Caraș-Severin. De asemenea, am elaborat o broșură care sintetizează cele mai importante elemente ale apelului de finanțare pentru energia regenerabilă destinat UAT-urilor, organizând și un workshop pentru actori din cele șase județe în tranziție justă de introducere în comunitățile de energie.

La nivel local, ne-am schimbat abordarea de la sprijin și advocacy generalizat la o colaborare țintită, bazată pe proiecte cu potențial strategic, cu municipalitățile cu un angajament real față de acțiunea climatică. Piesa centrală a acestei schimbări a fost [un parteneriat de referință cu Municipiul Turceni](#), care a evoluat de la concept la implementare concretă pe parcursul anului. În prima jumătate a anului 2025, am formalizat un parteneriat pe doi ani cu municipalitatea pentru a sprijini dezvoltarea a două proiecte integrate de energie regenerabilă și infrastructură verde.

Scopul inițial al proiectelor a acoperit Turceni și teritoriul înconjurător, precum și zona extinsă de sud a județului Gorj, cu o populație de aproximativ 25.000 de locuitori. Încă de la început, proiectele au fost concepute ca un demers pe termen lung, care necesită sprijin tehnic și de advocacy susținut, motiv pentru care parteneriatul a fost structurat pe un orizont de doi ani.

Proiectul este multi-component și cu adevărat integrat, cuprinzând: parcuri agrivoltaice care combină producția de energie solară cu utilizarea agricolă continuă a terenului de sub panouri; facilități de stocare a energiei pentru a susține fiabilitatea rețelei; infrastructură de producție și stocare a hidrogenului verde; valorificarea resurselor geotermale pentru termoficare urbană și aplicații agricole; și reabilitarea coridorului râului Jiu, cu reconversia siturilor industriale pentru turism, educație și inițiative de dezvoltare comunitară.

Această amplasare, combinând producția de energie curată, restaurarea terenurilor, diversificarea economică și investițiile comunitare, face din proiectul Turceni una dintre cele mai ambițioase inițiative de tranziție justă la nivel local din România până în prezent.

Un jalon important în 2025 a fost sprijinirea municipalității în obținerea asistenței tehnice TARGET din partea Băncii Europene de Investiții (BEI) pentru finanțarea unui studiu de fezabilitate pentru proiectul integrat de energie regenerabilă. Studiile tehnice urmează să fie finalizate în a doua jumătate a anului 2026, oferind fundamentul tehnic și financiar necesar pentru a avansa spre implementare.

În paralel, o cerere de asistență tehnică JASPERS, acoperind componentele de reabilitare a malului râului Jiu se afla pe circuitul de aprobare la sfârșitul anului. Împreună, aceste instrumente demonstrează capacitatea municipalităților din regiune de a accesa sprijin european atunci când au partenerii potriviți și o arhitectură de proiect adecvată.

Dincolo de această inițiativă emblematică, 2025 a adus o aprofundare a schimburilor de învățare între regiunile europene de tranziție justă, [implicarea tinerilor în conversații despre viitorul fostelor comunități miniere](#), precum și o contribuție activă la lucrările a Grupului Teritorial pentru Coordonarea Tranziției la Neutralitate Climatică a județului Gorj.

Construind pe conexiunile anterioare stabilite între municipalitățile românești și modelele europene de succes în tranziția energetică, 2025 a adus o intensificare semnificativă a activităților de exchange. Am organizat o vizită de studiu a primarilor din Turceni și Rovinari în orașele Ștei și Beiuș, unde sistemele funcționale de termoficare geotermală au oferit un exemplu concret și operațional, direct relevant pentru proiectele incipiente din Gorj. Vizita a ajutat la ancorarea fezabilității dezvoltării geotermale în experiența locală trăită, nu în documente abstracte de planificare.

Am sprijinit cu succes Municipiul Turceni în depunerea unei aplicații la un program de schimb region-to-region facilitat de Comisia Europeană prin programul JTPeers. Aceasta a condus la participarea într-o vizită europeană de învățare în Asturias, Spania, împreună cu o delegație din regiunea de tranziție justă Velenje, Slovenia.

Ca urmare, delegația slovenă a vizitat Turceni la sfârșitul anului 2025, un semnal important pentru creșterea vizibilității și credibilității internaționale a municipalității ca actor dedicat tranziției în cadrul rețelelor europene.

mplicarea tinerilor în conversații despre viitorul regiunii a reprezentat, de asemenea, o prioritate deliberată în 2025. În parteneriat cu organizații locale, am facilitat sesiuni de dialog în Valea Jiului, menite să creeze spațiu pentru vocile comunității dincolo de dimensiunile tehnice și administrative ale planificării tranziției. În același spirit, campania [Oamenii Tranziției](#) a continuat în 2026, aducând poveștile oamenilor din regiunile în tranziție mai aproape de publicul general.

Aceste conversații au vizat lărgirea ownership-ului local asupra procesului de tranziție, generarea sprijinului grassroots pentru alternative de energie regenerabilă și contracararea narativelor care prezentau acțiunea de mediu ca pe o amenințare la adresa prosperității și dezvoltării din regiune. La invitația [LCOY](#), am facilitat [un workshop despre importanța echității în tranziție energetică pentru tineri](#) și am participat la revizuirea Planului Național de Acțiune Climatică al Tinerilor.

În septembrie, am co-organizat un [mini-festival dedicat tranziției juste și sustenabilității în Gorj](#), împreună cu [BeTeen](#). Evenimentul a reunit șapte ONG-uri locale și naționale în jurul unor activități centrate pe sustenabilitate, precum și proiecția [documentarului „Viața dincolo de Cărbune”](#), urmată de o discuție între experți și comunitate. Festivalul a servit ca platformă de conectare a membrilor comunității, autorităților locale și actorilor societății civile în jurul unei viziuni comune pentru viitorul regiunii.

Pe parcursul anului, ne-am implicat, de asemenea, în [discuții și activități legate de viitorul Plan Social pentru Climă](#), ca alt instrument-cheie pentru asigurarea unei tranziții energetice echitabile. Împreună cu [ORSE](#), [EPG](#) și [2Celsius](#), am publicat la sfârșitul anului [un raport axat pe colectarea și prelucrarea datelor pentru o identificare comprehensivă a sărăciei energetice și de transport în România](#).



APĂRAREA MEDIULUI ȘI A LIBERTĂȚILOR CIVICE

Ca și anul precedent, 2025 a fost marcat de continue atacuri la adresa libertăților civice și a drepturilor de mediu. Vechile proiecte de construire a unor hidrocentrale în arii protejate, declarate ca fiind de interes național prin OUG175/2022, și-au continuat cursul.

Opoziția noastră și tragerea semnalelor de alarmă privind dezechilibrul major între beneficiile energetice și daunele pe care acestea le-ar produce mediului a atras noi valuri de ură în spațiul public și presiune din partea unor persoane de pe scena politică.

Acestea fac parte din fenomenul mai larg al restrângerii spațiului public, pe care am încercat să o combatem prin acțiuni de advocacy privind transpunerea directivei europene anti-SLAPP și apărarea drepturilor apărătorilor mediului.

Problema Hidrocentralelor în Arii Protejate

Acest capitol a fost editat după publicarea inițială a raportului pentru a include informații despre participarea Bankwatch România în cadrul Swimathon 2025.

În cursul anului trecut, una dintre principalele amenințări la adresa protecției mediului a fost reprezentată de adoptarea [Legii PL-x 14/2023](#), care vizează facilitarea finalizării unor proiecte hidroenergetice în arii naturale protejate. Legea permite modificarea limitelor siturilor Natura 2000 și eliminarea unor suprafețe din regimul de protecție, precum și exceptarea acestor proiecte de la evaluări esențiale de impact asupra mediului.

Am contestat această inițiativă legislativă deoarece ea creează un precedent periculos prin legalizarea retroactivă a unor proiecte controversate, reduce nivelul de protecție a mediului și contravine atât Constituției României, cât și legislației europene în domeniu. În plus, impactul energetic al acestor hidrocentrale este marginal, în timp ce costurile ecologice, inclusiv distrugerea habitatelor și afectarea cursurilor de apă, sunt ireversibile.

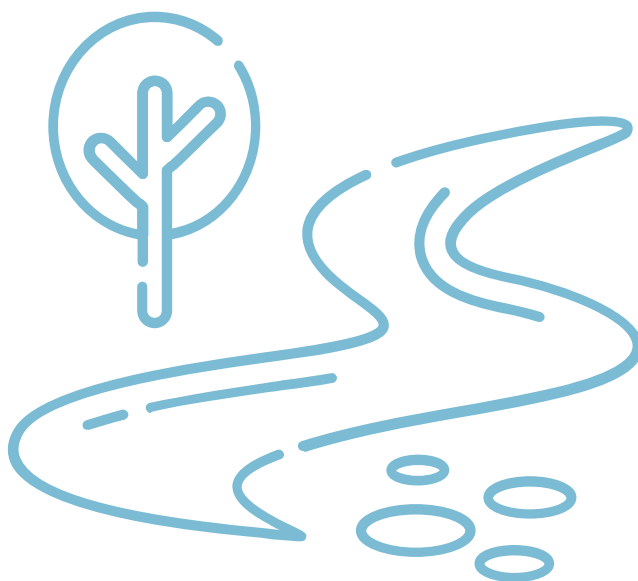
După adoptarea legii de către Parlament, am acționat împreună cu alte organizații pentru a solicita Președintelui României să nu promulge legea și să o trimită spre control de constituționalitate la Curtea Constituțională. Am transmis o scrisoare oficială în acest sens, argumentând neconstituționalitatea, încălcarea dreptului european și lipsa unei justificări economice reale. În prezent, așteptăm decizia Curții Constituționale, care va fi esențială pentru viitorul protecției ariilor naturale și al statului de drept în domeniul mediului.

Această inițiativă se înscrie într-un context mai larg de presiuni pentru slăbirea standardelor de mediu și de relansare a unor proiecte hidroenergetice în arii protejate, pe care le-am monitorizat și contestat constant pe parcursul anului. La sfârșitul anului trecut, a intrat în parlament o altă lege, Plx nr.3/2026, care ar avea ca scop secretizarea achizițiilor, grăbirea acordurilor de mediu, afectarea proprietății private, blocarea accesului către justiție, pentru a legaliza hidrocentralele menționate anterior.

Participarea noastră la Swimathon a reprezentat încă un pas spre apărarea râurilor. Campania derulată în cadrul proiectului a avut ca scop strângerea de fonduri pentru protejarea lor și a reușit să mobilizeze o comunitate activă de susținători în jurul acestei cauze.

Cei 10 înotători fundraiseri implicați au contribuit direct la promovarea inițiativei și la atragerea de donații, transformând participarea lor într-un demers cu impact real. Fondurile obținute susțin eforturile organizației de protejare a râurilor, inclusiv intervenții concrete pentru apărarea acestora și reacții rapide în fața amenințărilor asupra ecosistemelor acvatice.

Dincolo de resursele mobilizate, campania a generat implicare și solidaritate, aducând mai aproape oameni preocupați de protecția mediului și consolidând o comunitate care susține activ această cauză.



Dreptul la un mediu sănătos

În cadrul proiectului din anul precedent prin GMF Proteus, ne-am propus să susținem două comunități în lupta lor pentru un mediu sănătos și acces la resursele de apă. Am susținut comunitățile prin vizite și evenimente împreună pentru a cunoaște oamenii și pentru a ne apropia, de la pictat împreună la a merge la dezbateri împreună.

În domeniul litigiilor strategice, am consolidat eforturile de contestare a proiectelor hidroenergetice cu impact major asupra mediului, obținând rezultate semnificative în instanță.

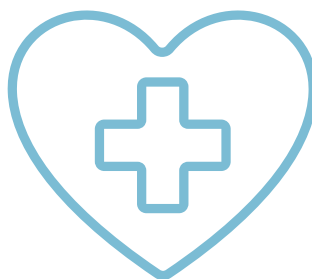
În cazul [Răstolița, am câștigat](#) mai multe acțiuni esențiale care au dus la suspendarea acordului de mediu, blocarea hotărârii de guvern ce permitea scoaterea unor suprafețe de pădure din Parcul Național Călimani și, în final, la oprirea lucrărilor până la soluționarea definitivă a dosarului. Aceste decizii reprezintă pași importanți în protejarea unei arii naturale valoroase și în reafirmarea respectării legii.

În paralel, am demarat un nou proces privind [hidrocentrala din Defileul Jiului](#), un caz emblematic pentru apărarea parcurilor naționale, continuând să folosim instrumentele juridice pentru a preveni reluarea unor lucrări cu impact ireversibil asupra ecosistemelor.

Pentru a sprijini mai bine comunitățile afectate, am organizat un webinar public dedicat drepturilor de mediu și participării în procesul decizional. Evenimentul, desfășurat online și disponibil pe canalul nostru de [YouTube](#), a reunit participanți din mai multe comunități, în special din Valea Jiului.

În cadrul sesiunii, am explicat noțiuni esențiale de dreptul mediului, procedurile de autorizare, obligațiile autorităților și instrumentele legale pe care cetățenii le pot folosi pentru a-și apăra drepturile. Discuțiile au avut un caracter practic, pornind de la situații concrete întâlnite în teren.

Ca extensie a acestui demers, am elaborat și distribuit un [material informativ \(broșură\)](#) care sintetizează aceste informații într-un format accesibil. Broșura oferă ghidaj pas cu pas pentru participarea în proceduri de mediu, formularea de observații și utilizarea căilor legale de contestare, contribuind astfel la creșterea capacității comunităților de a reacționa în mod informat și eficient.



Libertăți civice

Atacurile Ministrului Energiei, Sebastian Burduja, la adresa ONG-urilor de mediu au continuat în prima parte a lui 2025 cu aceeași intensitate ca în anul precedent. În urma solicitării sale publice adresată conducătorilor companiilor de stat din energie de a solicita daune maxime în litigiile împotriva ONG-urilor, ceea ce a reprezentat o instigare la SLAPP (Strategic Lawsuit Against Public Participation – Litigiu Strategic Împotriva Participării Publice), Bankwatch Romania a solicitat public Prim-Ministrului, alături de alte peste 100 de organizații, [demiterea Ministrului Burduja](#). Din păcate, inspirat de noile politici extractiviste ale administrației Trump, răspunsul acestuia a fost unul de susținere publică și de încurajare a ministrului prin sintagma ”drill, Sebi, drill!”

În același timp am continuat comunicarea cu Comisia Europeană, începută în decembrie 2024, printr-o nouă scrisoare și printr-o întâlnire cu reprezentanți ai DG Justice și DG Environment, prin care le-am prezentat noile provocări cu care se confruntă societatea civilă din România. Totodată am informat cu privire la aceste evoluții și Raportorul Special ONU pentru apărători ai mediului sub Convenția de la Aarhus. Acesta a avut o întrevedere cu reprezentanți ai Ministerului Mediului, care este punctul focal pentru Convenție, aceștia asigurându-l de cele mai bune intenții privind sprijinirea apărătorilor mediului. Din păcate, aceste intenții nu s-au materializat până acum. Mai mult, o solicitare de audiență transmisă în august Ministrei Mediului, Diana Buzoianu, pentru a discuta variante de adresare a presiunilor cu care se confruntă apărătorii mediului a rămas fără răspuns.

Anul 2025 a fost marcat și de pregătirea transpunerii Directivei (UE) 2024/1069, cunoscută și ca directiva anti-SLAPP. Ministerul Justiției, responsabil pentru procesul de transpunere, a primit susținerea unui grup de lucru format din reprezentanți ai societății civile și media, care a contribuit cu expertiză juridică, dar și cu experiența practică din astfel de procese. Ca membri ai acestui grup am participat la întâlniri găzduite de Minister și de Avocatul Poporului. În urma acestei colaborări, proiectul de lege transmis la începutul lui 2026 Parlamentului a inclus unele propuneri ale grupului de lucru, cea mai importantă fiind legată de extinderea ariei de acoperire a directivei și la cauze naționale. În același timp, alte propuneri importante mai ales pentru ONG-urile de mediu (includerea cazurilor de cheltuieli de judecată disproporționate în contencios administrativ) au fost respinse. În acest moment, legea așteaptă încă să fie dezbătută în Parlament).



ALĂTURI DE COMUNITĂȚI, ÎN LUPTA PENTRU MEDIU

2025 a fost un an în care Bankwatch România și-a intensificat eforturile de asistare a comunităților locale care luptă pentru dreptul lor la un mediu sănătos. Din păcate, anul trecut a fost unul dintre anii în care am primit cele mai multe sesizări legate de poluare sau probleme de mediu din partea cetățenilor și a comunităților.

Ne-am folosit resursele și expertiza pentru a ajuta câteva comunități grav afectate de proiecte sau inițiative energetice nocive. Printre aceste comunități se numără și cea din cartierul Bariera Vâlcii din Craiova, județul Dolj. Locuitorii cartierului Bariera Vâlcii trăiesc înecați în cenușă și poluare din cauza Centralei Craiova II. Problemele grave persistă de ani de zile. De-a lungul timpului oamenii s-au adresat Primăriei, Gărzii de mediu, Agenției Naționale pentru Protecția Mediului, Ministerului Energiei, Ministerului Mediului și Guvernului. Această comunitate a contactat Bankwatch România în speranța că vom putea ajuta la rezolvarea poluării acute.

Drept urmare, cu susținerea oamenilor care trăiesc în acest cartier, Bankwatch România a depus în Parlamentul European o [petiție pentru oprirea poluării la centrala Craiova](#). Petiția cere măsuri ferme precum măsurarea adecvată a calității aerului în apropierea centralei electrice, limitarea numărului de ore de funcționare a centralei electrice, pentru a reduce poluarea, implementarea unui plan de acțiune pe termen scurt, cu măsuri clare, comunicate cetățenilor, efectuarea reparațiilor necesare cât mai curând posibil, precum și asigurarea conformității cu directiva privind calitatea aerului. Bankwatch România rămâne în continuare alături de comunitatea din Craiova și urmărește rezultatele demersurilor legale făcute în 2025.

Prin intermediul campaniei de protecția mediului am asistat și comunitatea din Peștișani, județul Gorj, care se confruntă de peste patru ani cu o [criză severă de apă](#). Râul Bistrița este aproape complet sec, ca urmare a debitului ecologic insuficient deversat din barajul Clocotiș, un mecanism care are un impact major asupra resurselor locale de apă.

Consecințele pentru comunitate sunt dramatice: în special pe timpul verii, fântânile seacă, iar oamenii sunt nevoiți să parcurgă chiar și 10 km pentru a-și procura apă din alte surse. Ecosistemul este, la rândul său, grav afectat, peștii mor din cauza lipsei apei, fiind găsiți pe albiile secate.

Mesajul transmis de localnici este unul de disperare, în condițiile în care autoritățile nu răspund adecvat nevoilor comunității:

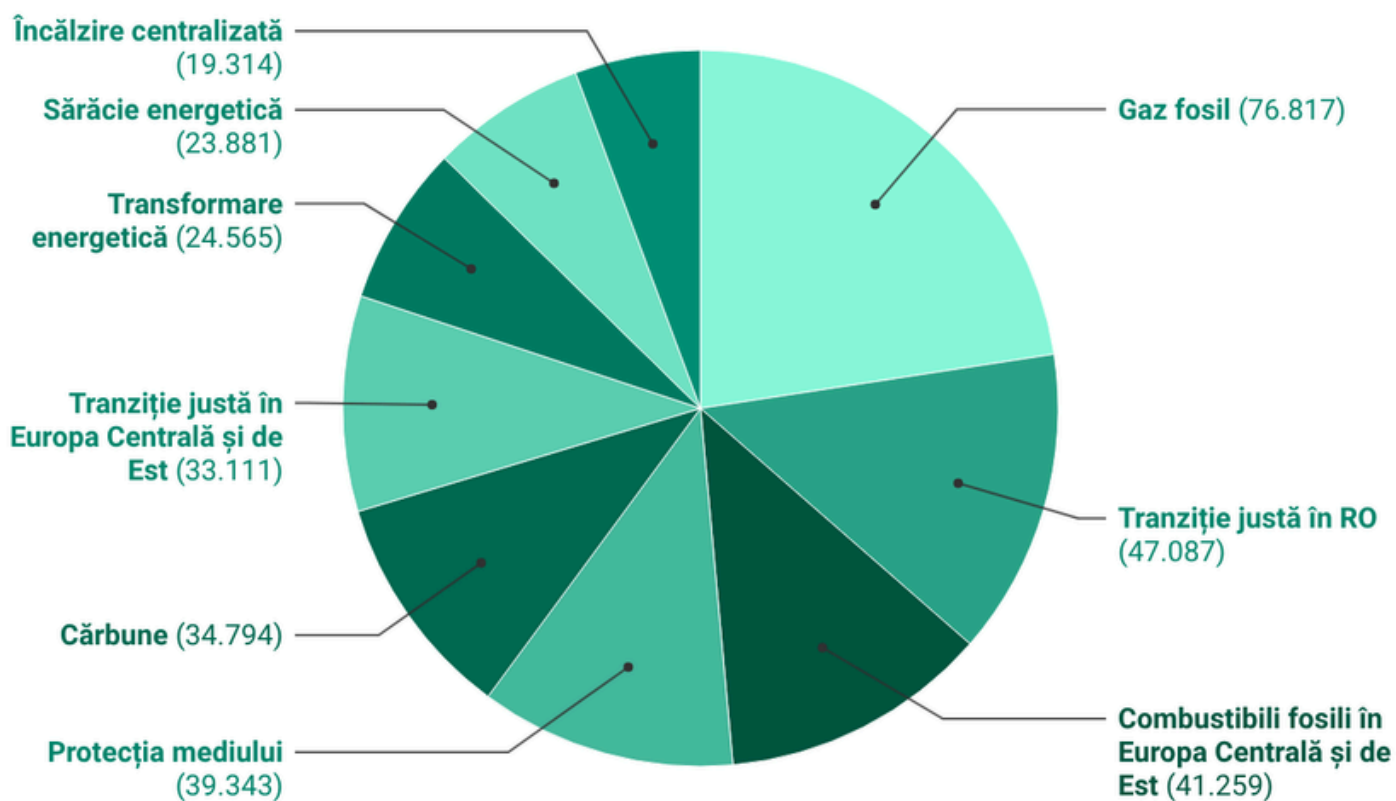
„Nu mai știm ce să facem.”

În acest context, am sprijinit comunitatea în formularea și depunerea unei cereri prealabile privind autorizația de gospodărire a apelor pentru barajul Clocotiș, solicitând revizuirea debitului ecologic, semnată și susținută de 184 de locuitori din Peștișani, Frâncești și Gureni. Cu toate acestea, autorizația menține un nivel de doar 10 m³/s, considerat insuficient pentru refacerea echilibrului hidrologic și pentru asigurarea necesarului de apă al comunității. Demersurile continuă, iar noi rămânem în strânsă legătură cu locuitorii din Peștișani, care sunt hotărâți să își apere dreptul la apă și la un mediu sănătos.



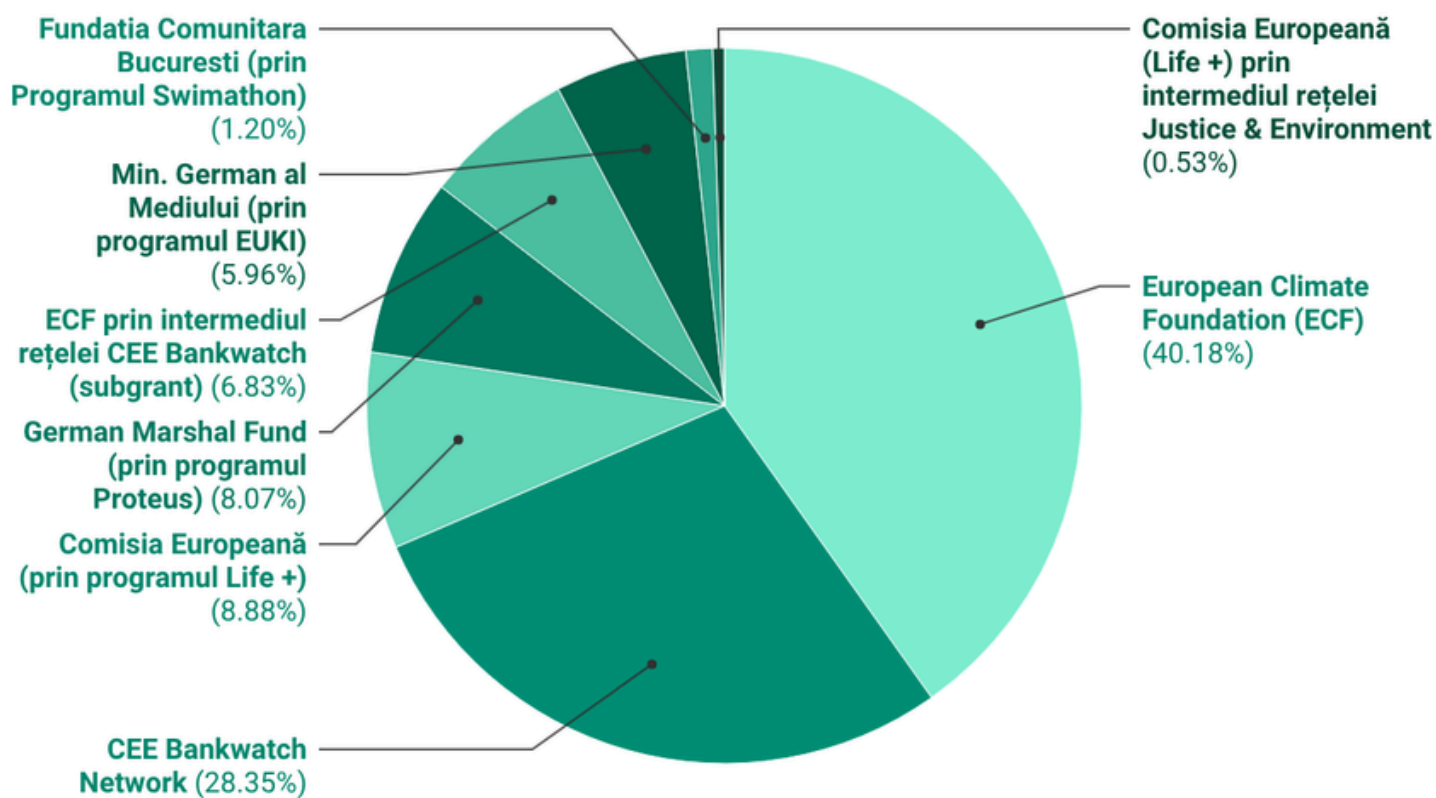


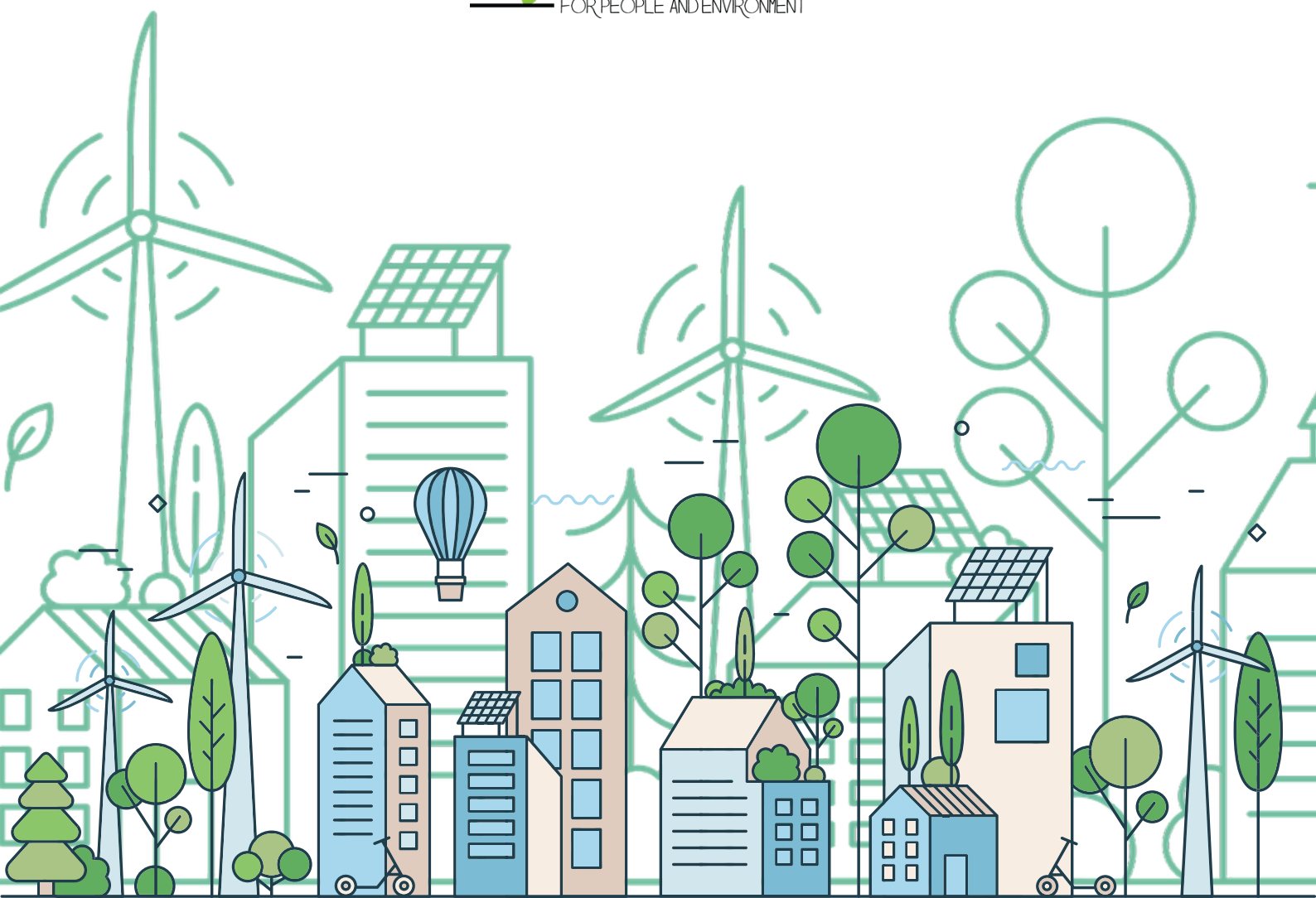
BUGET PE CAMPANII ÎN EURO





FINANȚATORI





Strada Vasile Lascăr 69
București



bucharest@bankwatch.org



bankwatch.ro

